

Flexibele jobs en armoede

Annelies Debels

CEPS/INSTEAD & FNR, Luxemburg

WSE Arbeidsmarktcongres 17.12.2009

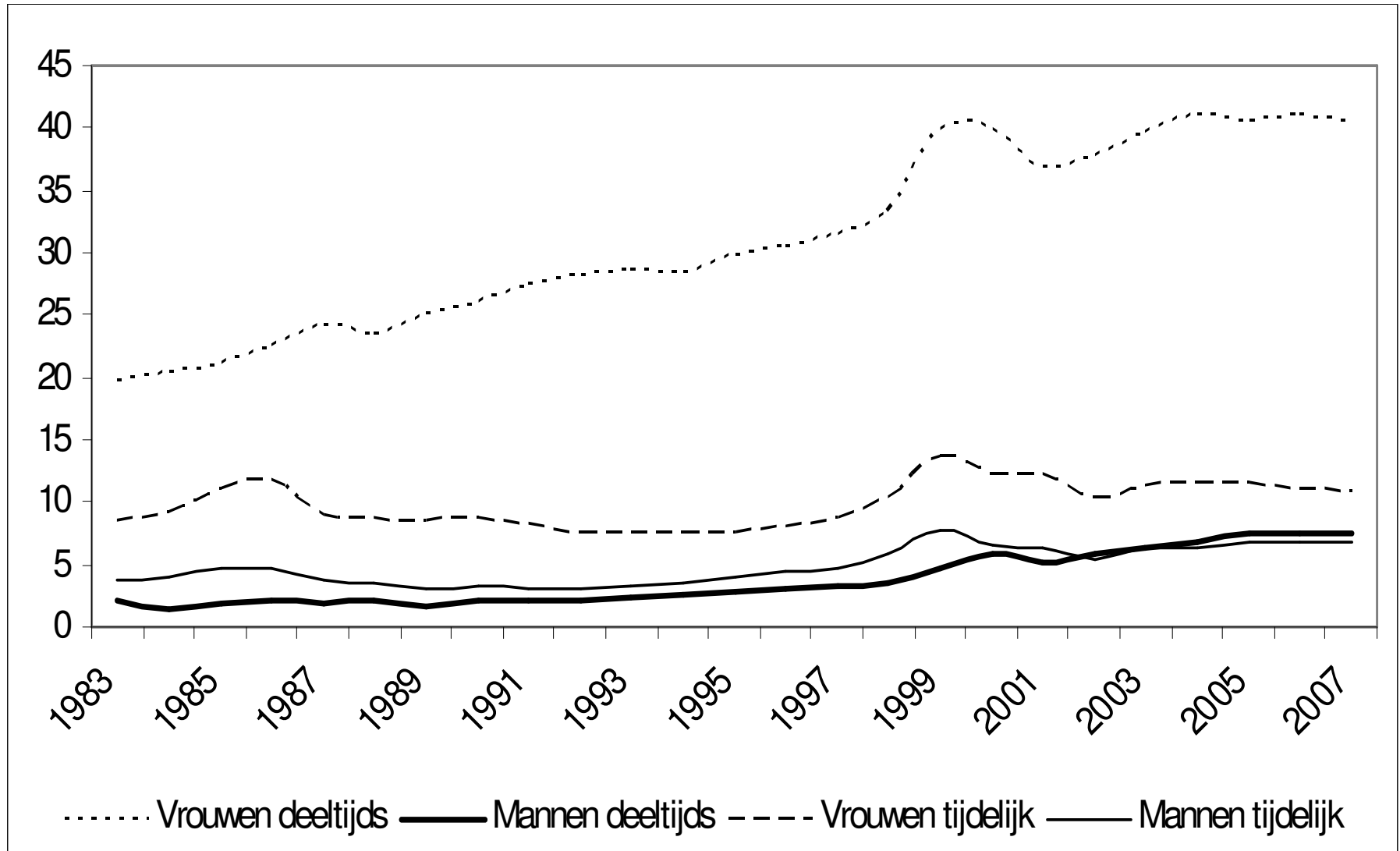
Vraagstelling

- Verhogen flexibele jobs het risico op armoede?

- Relevantie:
 - “in-work poverty”-debat
 - “work-work-work”-debat
 - “flexicurity”-debat

- Focus op:
 - Deeltijds en tijdelijk werk
 - Armoederisico: inkomensonzekerheid

Stijgend belang van deeltijds en tijdelijk werk

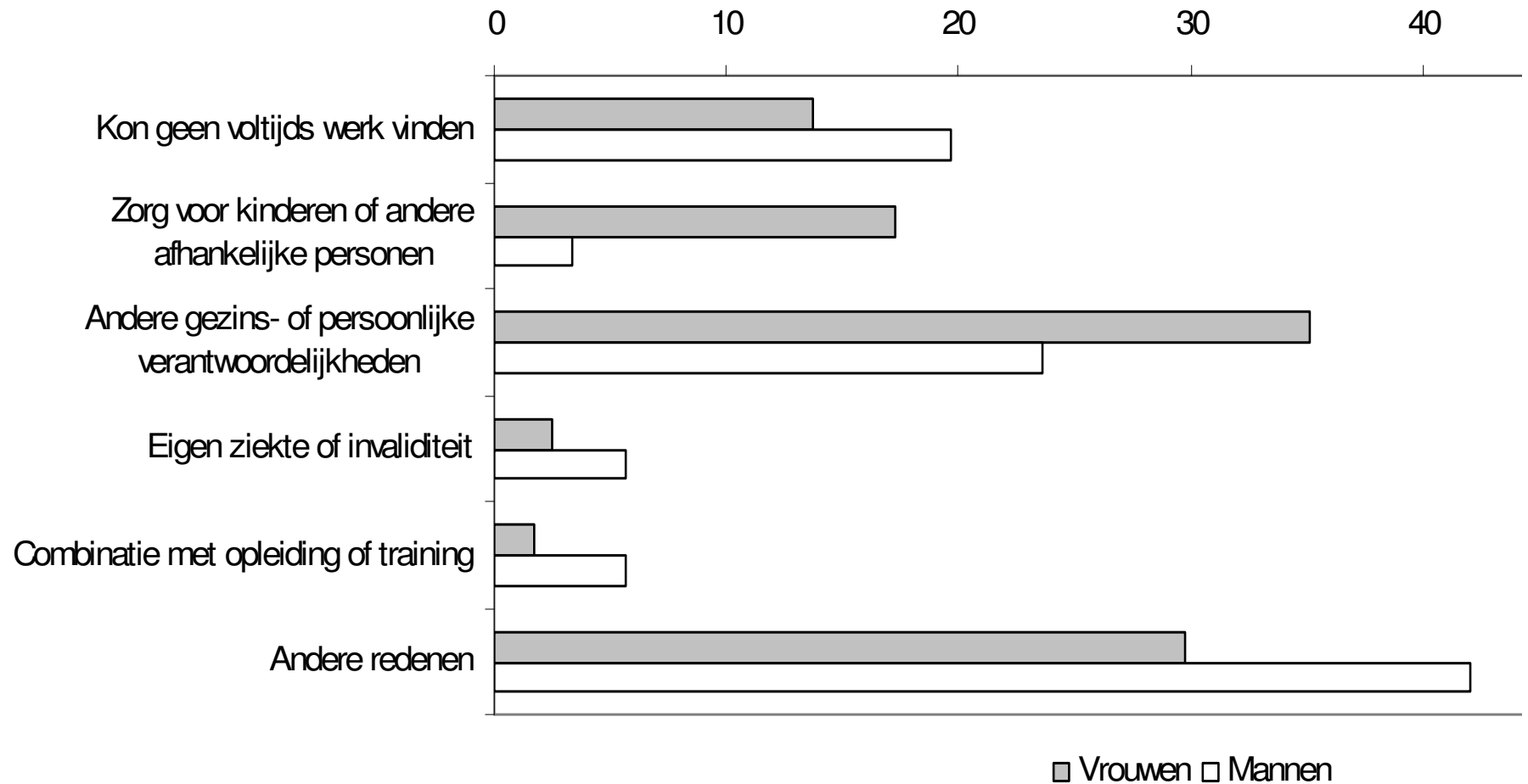

Armoede bij deeltijds en tijdelijk werkenden

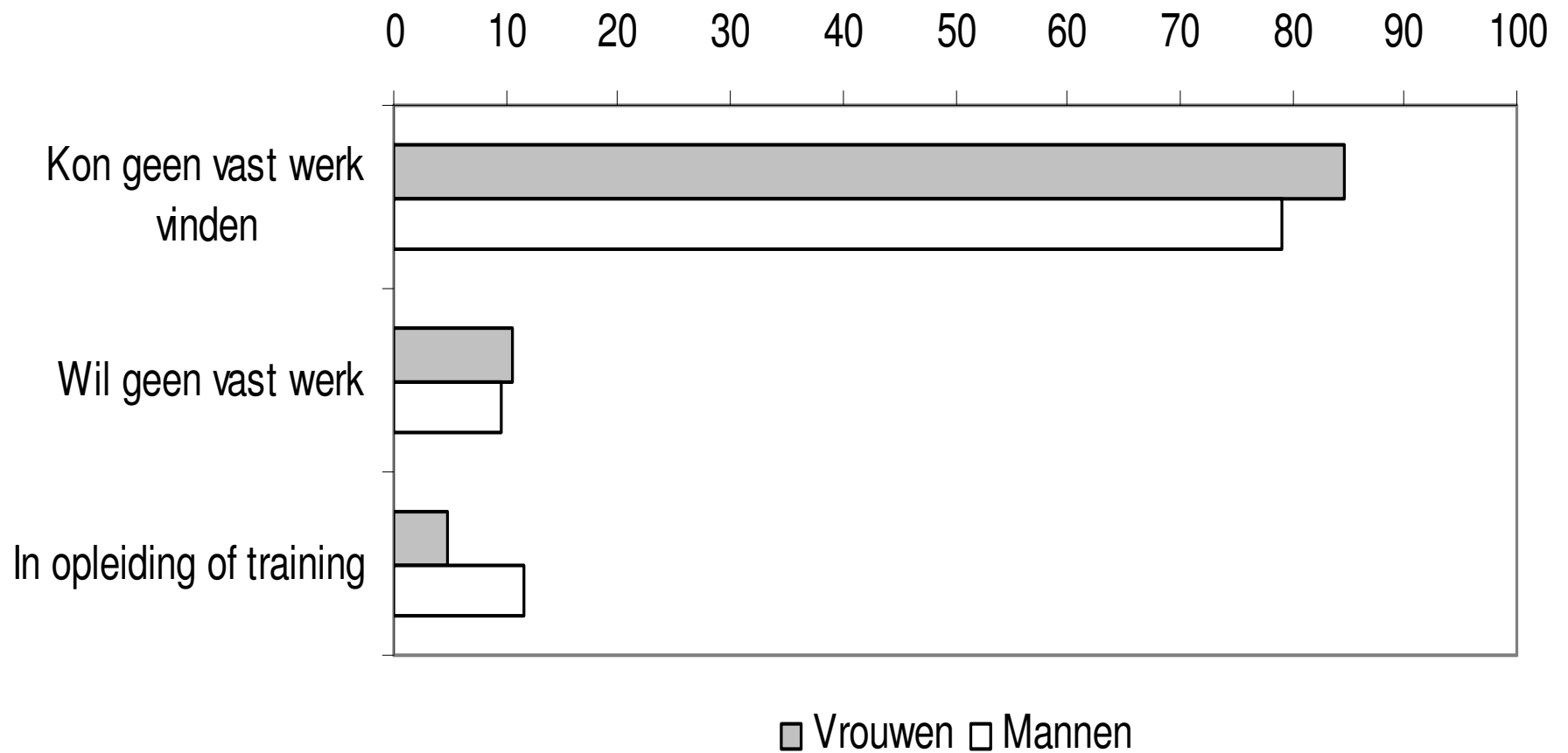
- Deeltijds werk:
 - Laag aantal gepresteerde uren
 - Lager loon per gewerkt uur
 - Marginalisering versus behoud werknemers?
 - Balans inkomsten/lasten huishouden

- Tijdelijk werk:
 - Instabiele tewerkstelling
 - Lager loon per gewerkt uur
 - Balans inkomsten/lasten huishouden

Redenen deeltijds werk (2008)

Redenen tijdelijk werk (2008)

Meting en data

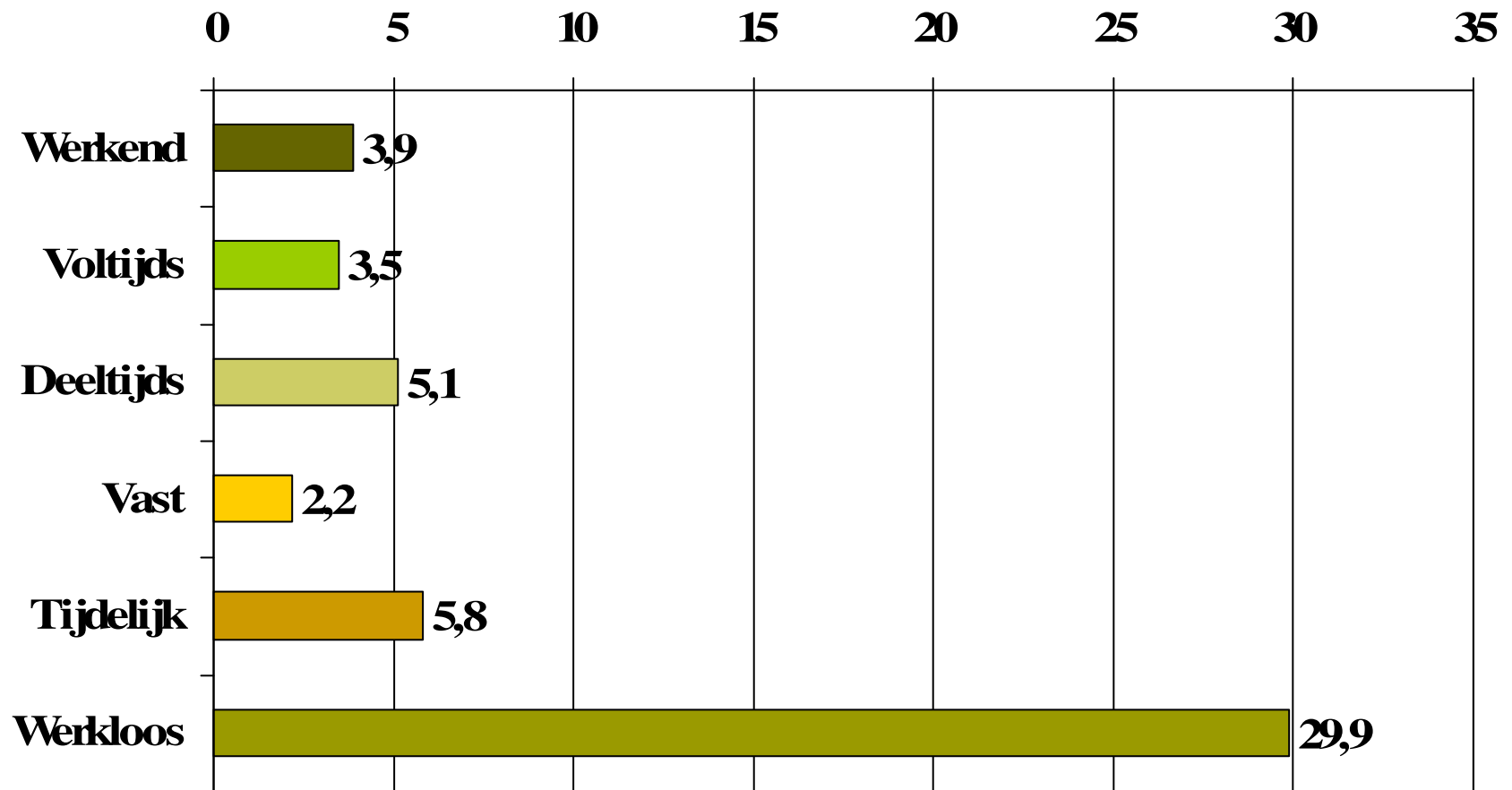
- EU-SILC: European Union Statistics on Income and Living Conditions
- Risico op inkomensarmoede: EU-grens: huishoudelijk equivalent inkomen valt onder 60% van het nationaal equivalent inkomen
 - Verschillende inkomensbronnen samen: inkomen uit arbeid, uitkeringen, private inkomsten, ...
 - Inkomen op jaarbasis
- Deeltijds werk: zelfperceptie respondent
- Tijdelijk werk: tijdelijk/bepaalde duur contract versus vast/onbepaalde duur contract

Een aantal bedenkingen...

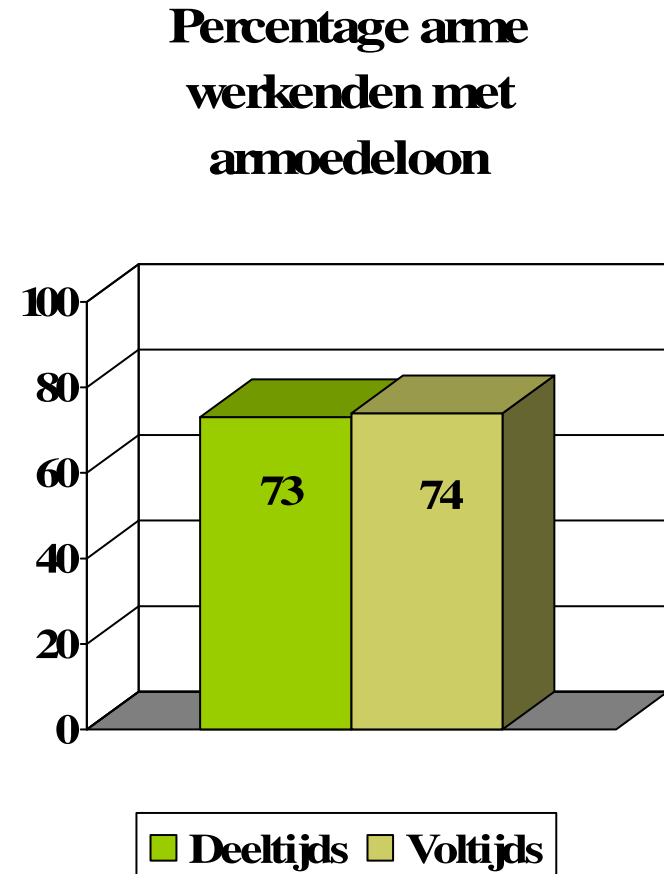
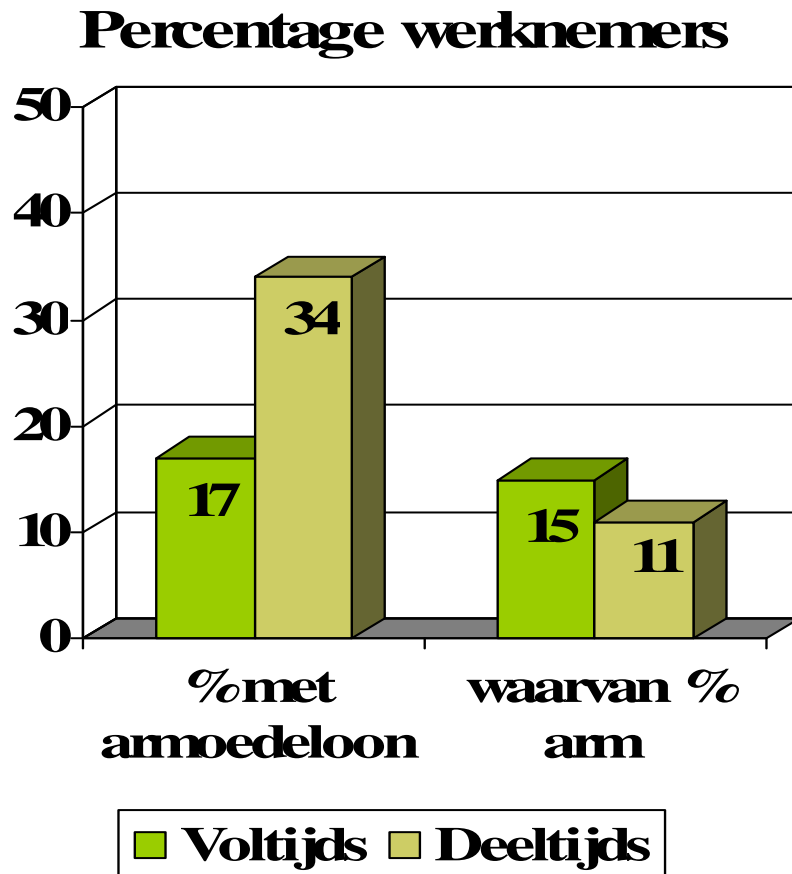
- Wat we **niet** meten:
 - “Marginale” tewerkstelling: erg flexibele arbeid in het illegale circuit
 - “Tijdelijke werkloosheid”: voorlopig geen data
 - Het crisis-effect: data onvermijdelijk met vertraging

 Voor verder onderzoek

Armoederisico in verschillende categorieën van de actieve bevolking in België (2004)

Een laag loon of een zware huishoudenslast? Deeltijds en voltijds

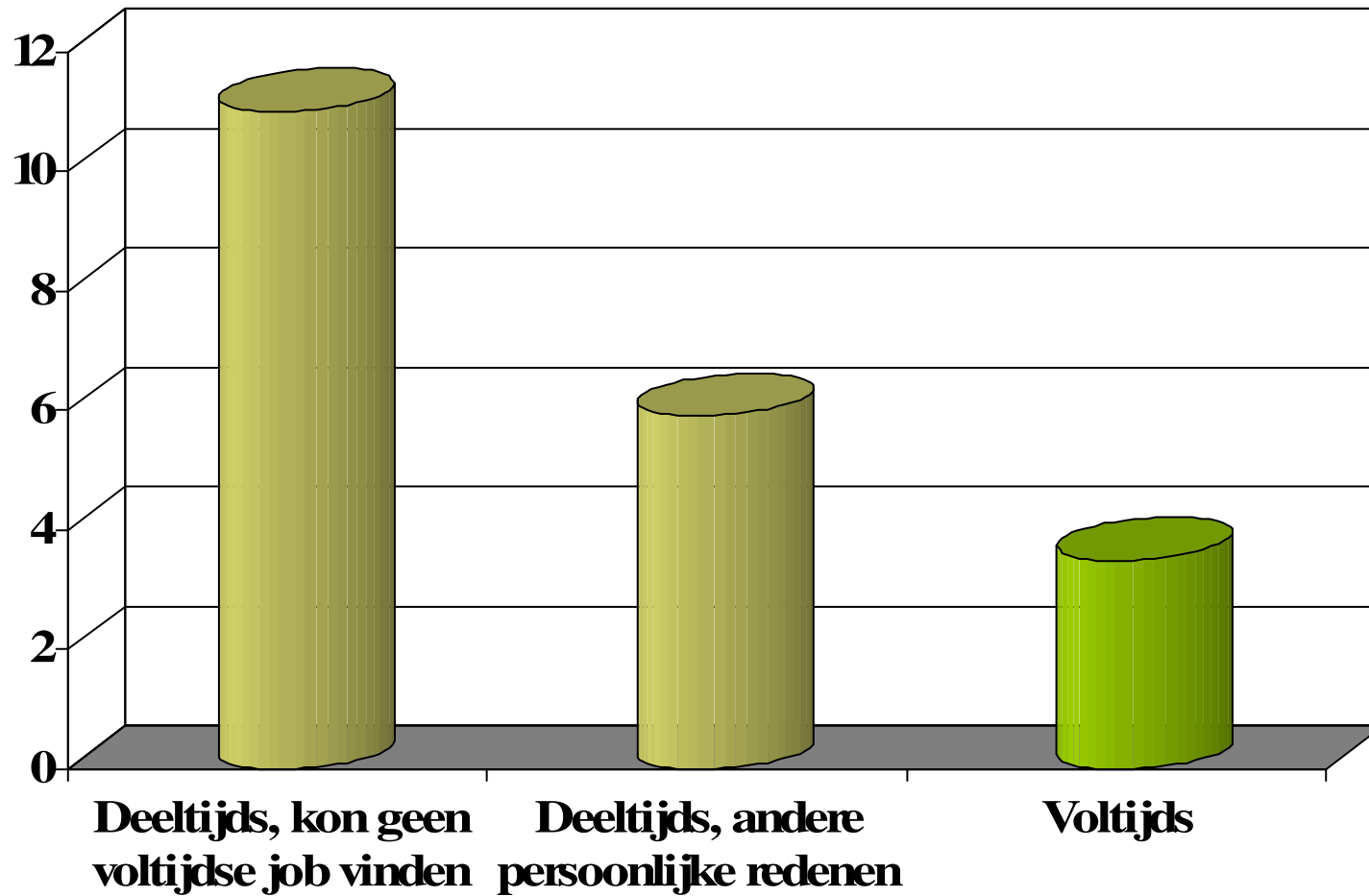

Twee paradoxen

- Armoedeloon leidt meestal niet tot armoede
- Toch heeft de meeste armoede te maken met een armoedeloon

- Deeltijds werk gaat vaker gepaard met een armoedeloon dan voltijds werk
- Armoedeloon leidt iets vaker tot armoede bij voltijdsen dan bij deeltijdsen

Armoederisico naar reden deeltijds werk

Blijft verhoogd armoederisico bestaan na controle voor andere factoren?

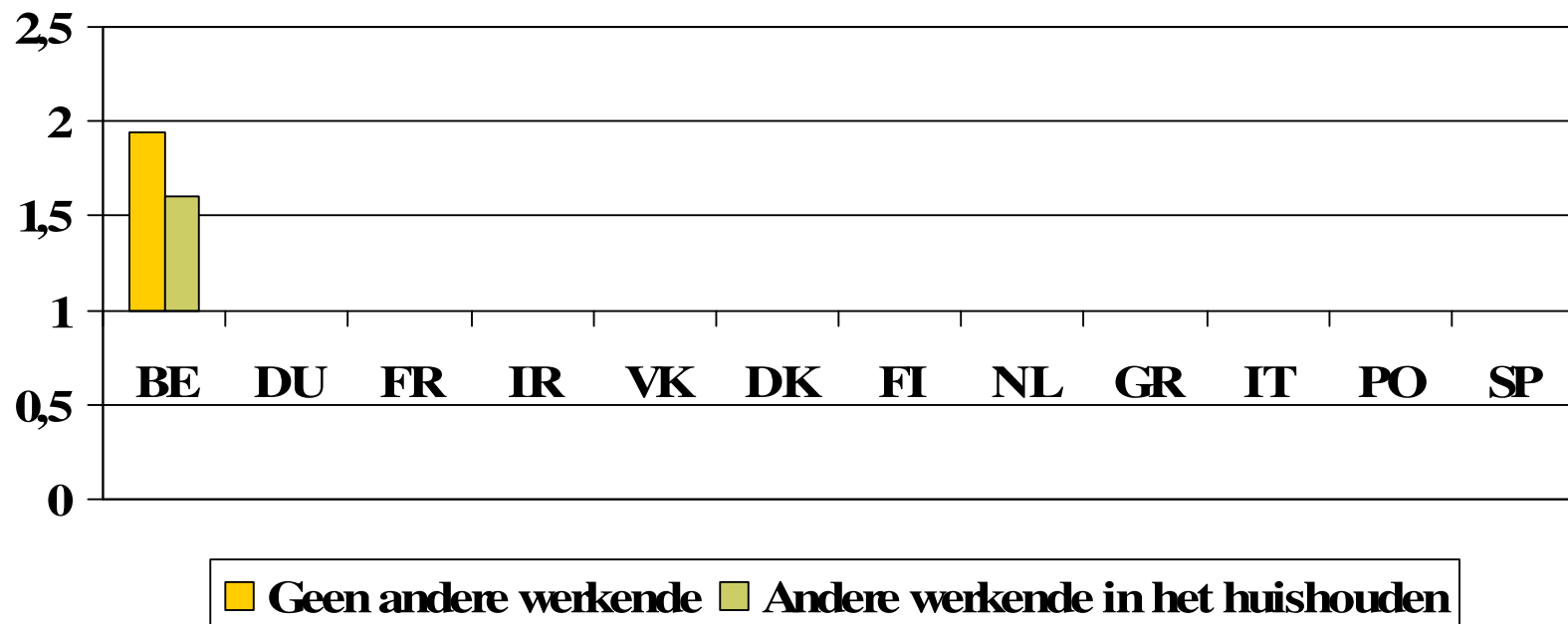
- Controle voor:
 - beroep, sector
 - opleidingsniveau, leeftijd, burgerlijke staat, alle vaste individuele kenmerken
 - aantal volwassenen en kinderen in het huishouden, al dan niet andere werkende in het huishouden

ANTWOORD:

- **Niet altijd** voor deeltijds versus voltijds werkenden:
 - Met andere werkende in het huishouden: **geen** verhoogd armoederisico voor deeltijdsen
 - Zonder andere werkende in het huishouden: **wel** verhoogd armoederisico voor deeltijdsen: 4 tot 5 keer vaker dan arm dan niet arm!

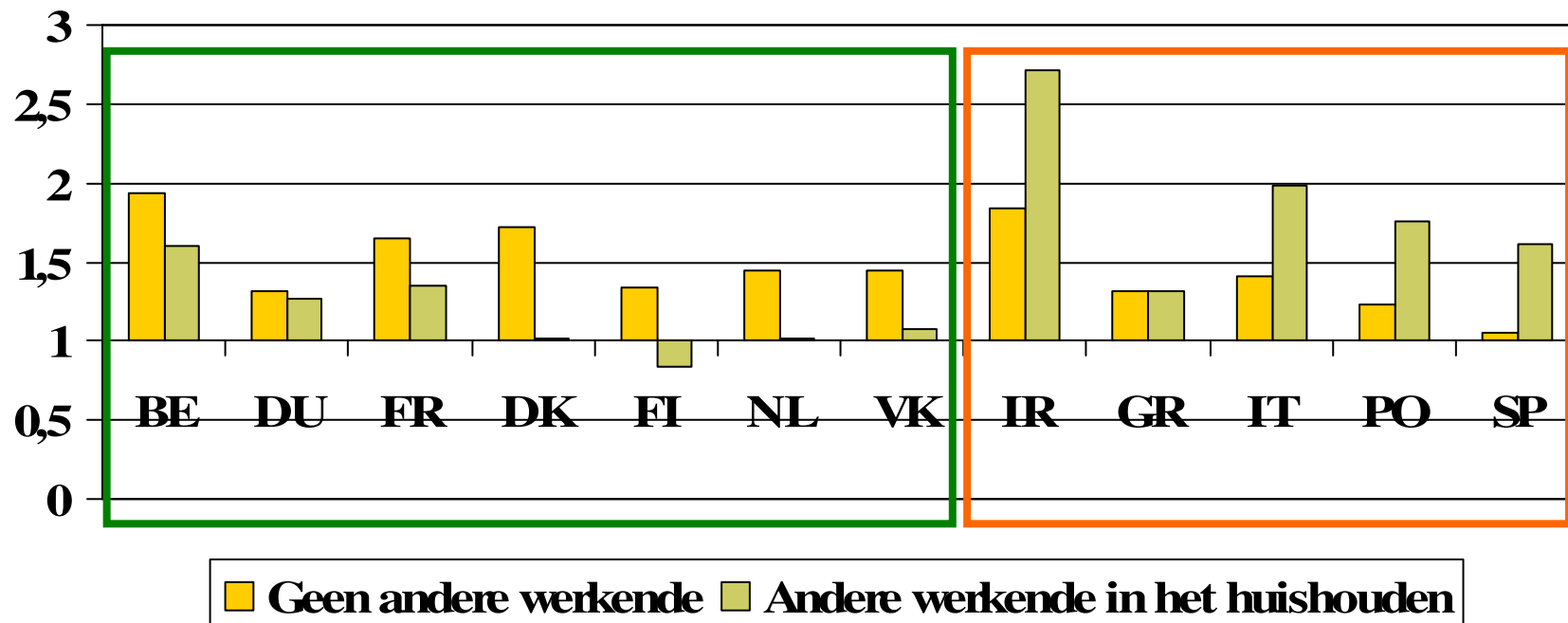
Armoede in een tijdelijke job: België

Mate waarin armoederisico verhoogt in tijdelijke tegenover vaste job

Armoede in een tijdelijke job: een internationale vergelijking (1)

**Mate waarin armoederisico verhoogt in tijdelijke
tegenover vaste job**

Internationale vergelijking samengevat

- Tijdelijke job verhoogt beduidend risico op armoede

- Maar ondersteunende huishoudelijke context ook erg belangrijk:
 - Noordelijke gordel van landen: armoederisico niet hoger bij tijdelijke werknemers indien andere werkende in het huishouden
 - Paradox in zuidelijke landen en Ierland:
 - Tijdelijke werknemers wel slechter af met andere werkende in huishouden
 - Maar niet slechter af zonder andere werkende in huishouden
 - Selectie-effect: enkel de 'niet-armen' kunnen zich veroorloven zelfstandig/apart huishouden te vormen

Conclusies

- Armoede voor flexibele werknemers is relatief beperkt fenomeen
- Niettemin gaat flexibel werk gepaard met verhoogd armoederisico
- Dit is wel degelijk te wijten aan deeltijdse/tijdelijke aard van de job
 - Grotendeels verdoken probleem van werkloosheid
- Maar: huishoudelijke context waarin de flexibele job plaatsvindt is ook bepalend
 - Vooral problematisch wanneer enige job in het huishouden
- Tweespalt tussen “deeltijds werk als voorrecht” en “onvrijwillig deeltijds werk”
- Belangrijke groep tijdelijke werknemers slaagt erin armoede te voorkomen, maar dit gaat ten koste van hun autonomie
 - Mogelijke beperkingen in keuzevrijheid mbt demografische beslissingen
 - Focus op armoede mag niet ten koste gaan van andere aspecten van levenskwaliteit

Meer lezen?

- Debels, A. & Berghman, J. (2009). Tijdelijke banen en armoede in Europa: flexi-armoede? In J. Vranken, G. Campaert, D. Dierckx, & A. Van Haarlem (Eds.) *Arm Europa. Over armoede en armoedebestrijding op het Europese niveau*. Leuven: Acco.
- Debels, A. (2008). *Temporary job transitions: consequences for employment and poverty across European welfare states (pp. 51-77)*. In R. Muffels (Ed.) *Flexibility and Employment Security in Europe. Labour Markets in Transition*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Debels, A. (2008). *Maakt een flexibele job arm?* In J. Vranken, G. Campaert, K. De Boyser, C. Dewilde, & D. Dierckx (Eds.) *Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2008*. Leuven: Acco.
- Debels, A. (2008). *Flexibility and Insecurity. The Impact of European Variants of Labour Market Flexibility on Employment, Income and Poverty Dynamics (PhD Thesis)*. Leuven: Faculty of Social Sciences KU Leuven.